

Madárfelmérés a Lobauban. Köztes jelentés 2020

Christina Nagl & Matthias Schmidt
BirdLife Österreich, 2020.05.06

Adatok a Duna szabályozása el?tti id?kb?l:

- R u d o l f t r ó n ö r ö k ö s , a t i z e n k i l e n c e d i k s z á z a d k i v á l ó v a d á s z a é s o r n i t o l ó g u s a

" A szntelenül munkálkodó folyam átalakít, épít és rombol. (...) a szántóföldek, melyeken pár éve még arattak szigetekké alakultak, vagy elmosta ket a folyó teljesen."

Kronprinz Rudolf & Brehm 1879. A Bécs környéki ártéri erdk ornitológiai megfigyelései.

"Journal für Ornithologie" - Ornitológiai magazin - 27:146.

- D o k u m e n á l t s z á n t ó f ö l d i é s m e z e i m a d a r a k :
 - fogoly (*Perdix perdix*)
 - mezei pacsirta (*Alauda arvensis*)
 - búbos pacsirta (*Galerida cristata*)
 - tövisszűrő gébics (*Lanius collurio*)
 - sordély (*Emberiza calandra*)
 - gerlice (*Streptopelia turtur*)
 - bóbic (*Vanellus vanellus*)

Dokumentált adatok a Duna szabályozását követő id?kb?l:

- Zwicker , E. 1983. A Lobau mad ár világának megfigyelése a terület ökológiai megítélésér e való tekintettel. Az MA22. megbízásából
- A víz d inamikájának és a m?velési mód nak változása

Szántóföldi és mezei madarak: (Zwicker 1983)

gyakori

Turmfalke: www.pixabay.com

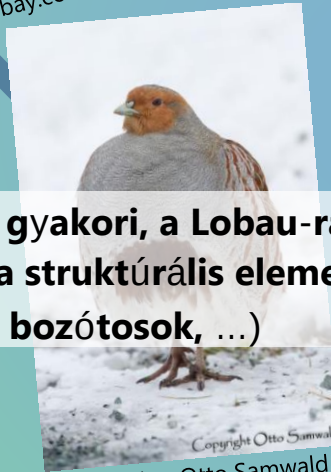
Feldsperling: www.pixabay.com

Star: www.pixabay.com

ritka

**Korábban gyakori, a Lobau-ra jellemző fajok!
Ritkultak a struktúrális elemek eltűnése miatt (mezsgyék,
külön álló bozótosok, ...)**

Rebhuhn: Otto Samwald

Grauammer: T. Hochebner

eltűntek

Haris: Peter Buchner

Braunkehlchen: J. Prohaska-Hotze

Kiebitz: www.pixabay.com

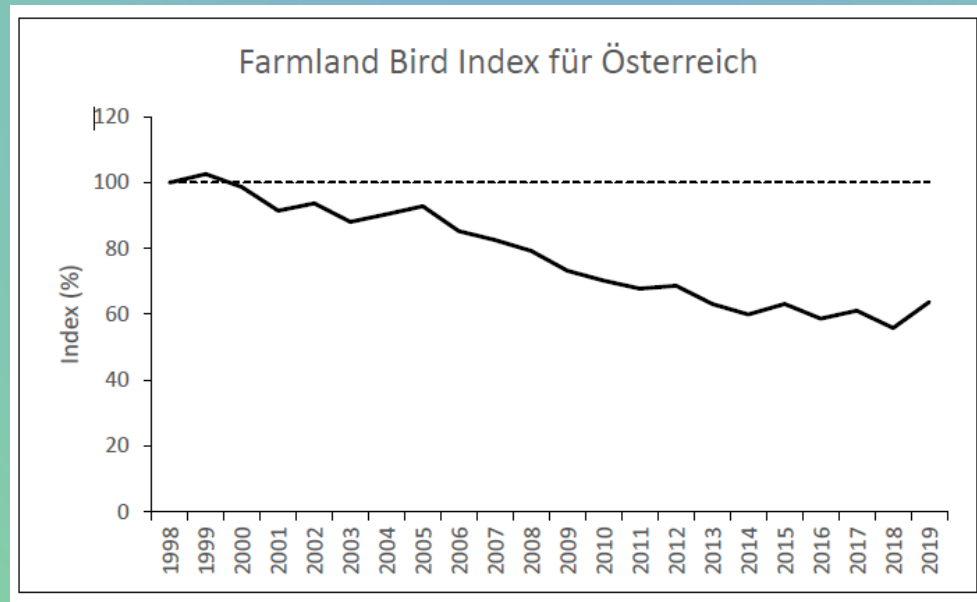
M?velés és a talajon fészkel? fajok

- A lobai fogoly állomány elt?nt (Wichmann & Teufelbauer 2009)
 - Nagyobb terület? kultúr ák el?tér beker?lése.
 - Túl kicsi parlagok (téli parlagok is!)
 - Szabad id?s hasznosítás általi zavarás
 - A struktúr ák min?sége dönt? fontosságú (takarás és táplálék)
- Csekély mezei pacsirta állomány a Lobauban
 - A nyílt terepet kedvelik.
 - Kerülik az anthrópogen struktúr ákat (Loretto et al. 2019)

Farmland Bird Index

- Indikátor a tipikus, főleg kultúr tájakon előforduló fajok állománya alapján
- Adatbázis: Költő madarak megfigyelése (BVM)
- Citizen Science: Önkéntesek bevonásával

Farmland Bird Index

Sajtóban megjelent hír:

Esély a madárvilág számára? (Lichtblick für die Vogelwelt)

"Birdlife Österreich" bemutatja a hazai mezeimadár állomány alakulását. Bécs, 2020.04.21. — A madarak száma drasztikusan csökkent. 1980 óta Európaszerte eltűnt a vidéki régiók madárállományának fele, kerekén 300 millió fészkelő pár. Ausztriában a hazai szántóföldi és mezei madárállomány az utóbbi 20 évben átlagosan 40%-kal esett vissza, egyes fajok esetében akár 90%-kal is.

Mára talán van esély a hazai madárvilág számára, hiszen 1990 óta először sikerült a fogyást megállítani, amint ezt a Mezőgazdasági Minisztérium által kezdeményezett aktuális kutatások mutatják.

Leginkább a sordély érintett, állományának 91%-os csökkenésével. Követi a gerle 85%-os csökkenéssel, majd a korábban mindenütt megtalálható fogoly 84%-os csökkenéssel. Ez a legszomorúbb statisztika 1998 óta.

A gerlice, a 2020-as év madara is a fennmaradásért küzd: mínusz 62% 1998 óta és mínusz 29% az előző évhez képest

"Videki régióink az utóbbi évtizedekben erősen veszítettek strukturális sokszínűségükből, mely a madarak pusztulásához vezetett." - állítja Wichmann Gábor, a BirdLife Österreich ügyvezető igazgatója.

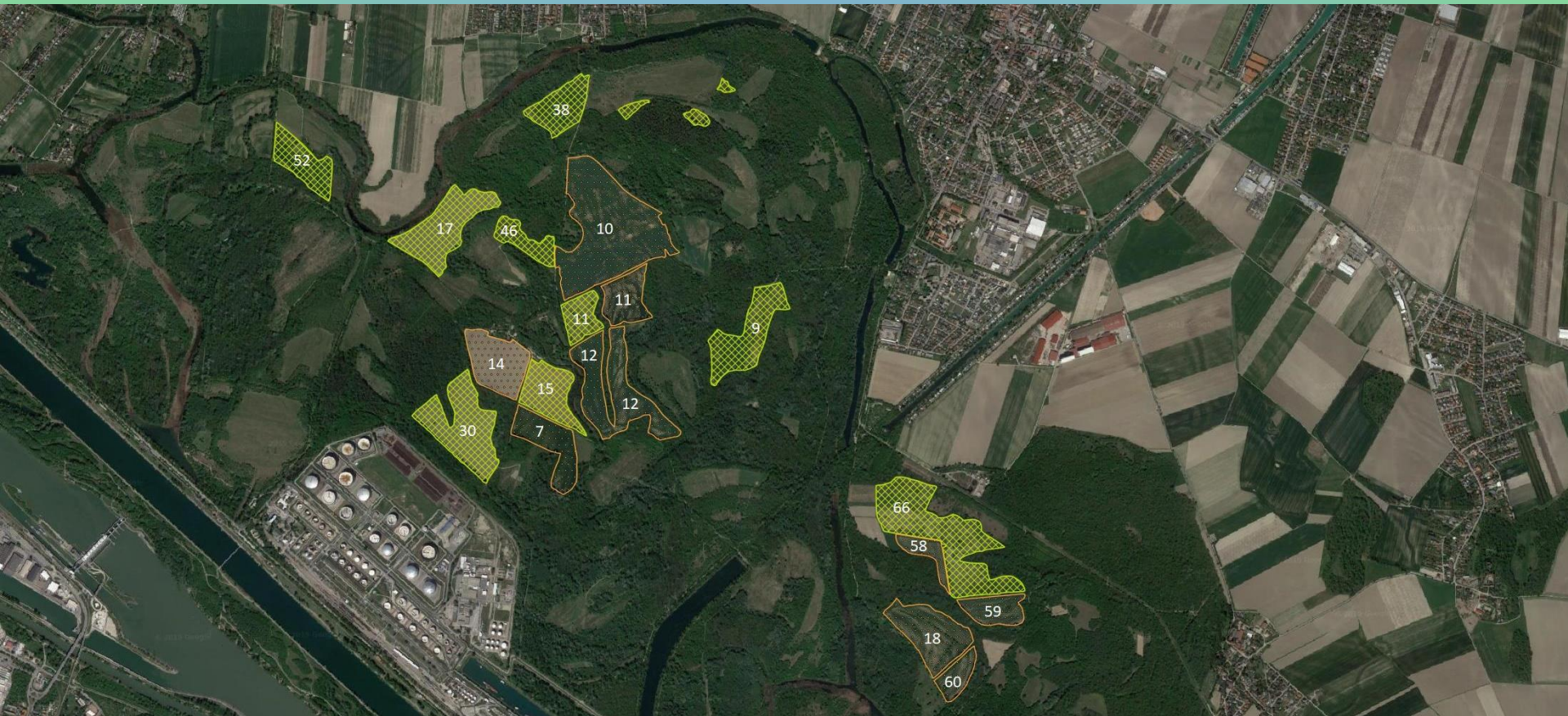
"Egy hosszú visszaszorulási fázis után, pár éve egy alacsonyabb szintű stabilizáció figyelhető meg. Most kell cselekedni! Meg kell emelni a struktúrákban gazdag mezők, szántók területét, akkor remélhetőleg magunk mögött tudhatjuk az állománycsökkenést!" - követeli Wichmann.

Farmland Bird Index

Módszer: Kutatási terület

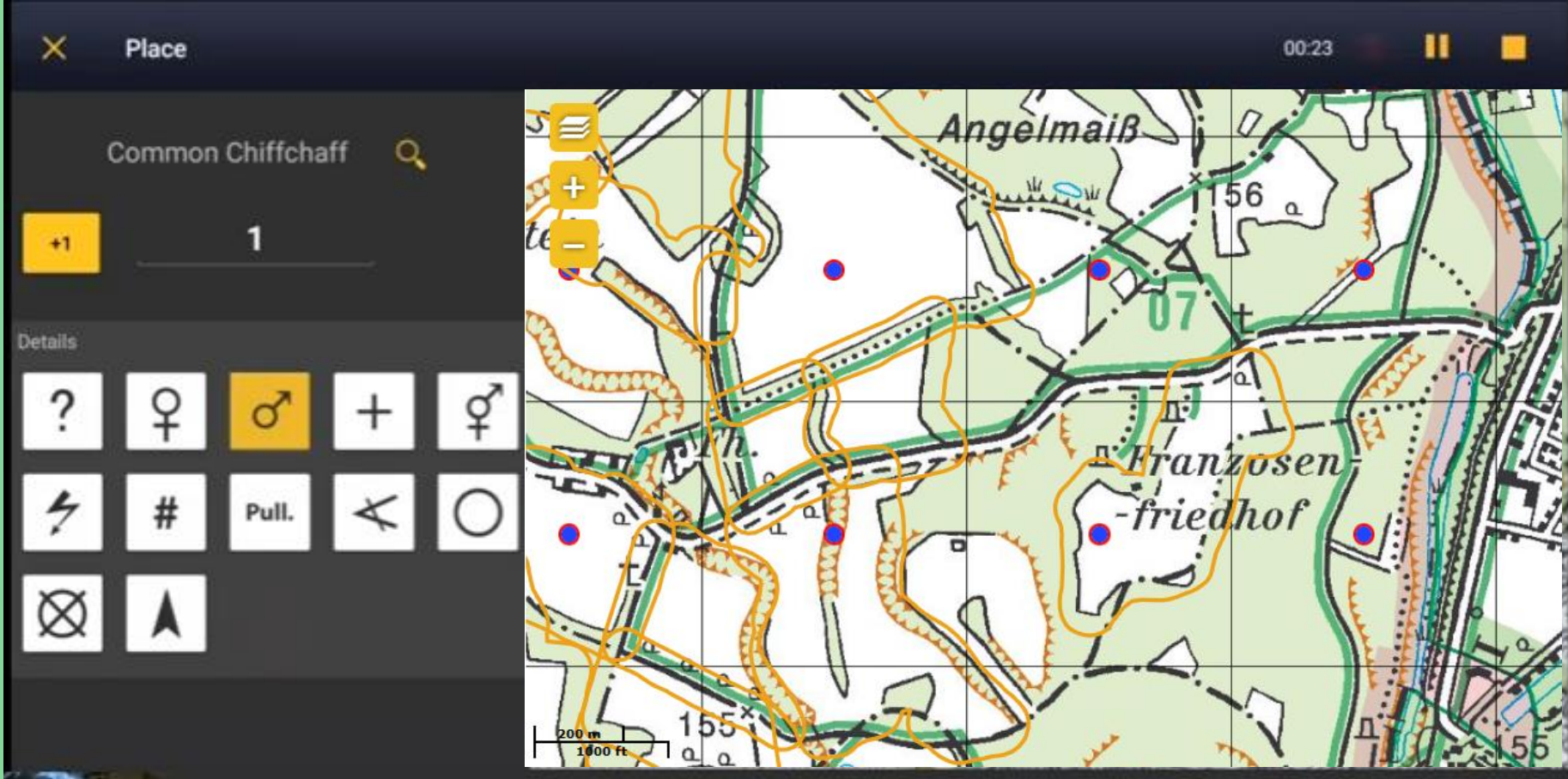
- 175 ha nyílt terület (3-30 ha között)
- Szántóföld, félszáraz rét, parlag
- erdőszélek kutatása: 50 m-puffer

Módszer: Kutatás

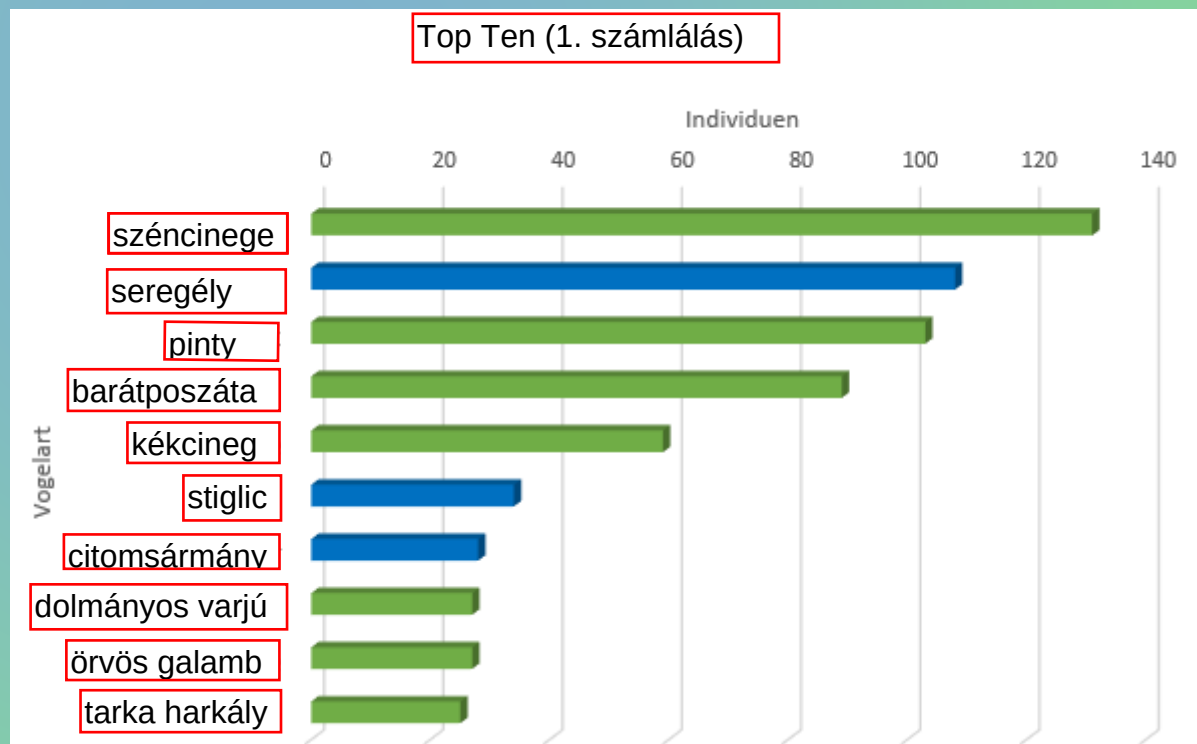
- Racionalizált térképezés
- 3 bejárás (régeggel)
 - április közepe
 - május közepe
 - június közepe
- Vizsgált évek: 2020, 2021
- Az összes faj felmérése (fókusz: FBI)
- Digitális adatrögzítés a helyszínen a "Revierkartierungs-App ornitho.at" segítségével.

Eredmények: első megközelítésben

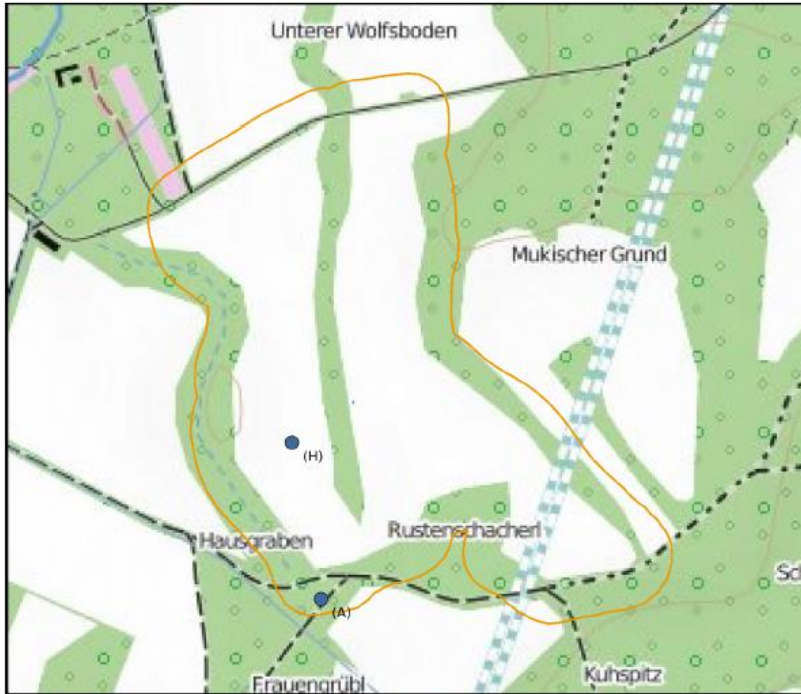
- 2020 április: 858 egyed
- 41 madár faj
- Még nincs minden madár a költőhelyen!
- Az erdőszéleken nagy fajgazdagság.

Köztes eregmény: Wolfsboden

Fasan

Rundgang-Nr. 1:
21. April 2020 05:44 - 07:08

H: Art zur Brutzeit in einem geeigneten Brutlebensraum festgestellt. S: Singende(s) Männchen während der Brutzeit anwesend, Balzrufe, Trommeln gehört oder balzendes Männchen gesehen. P: Paar(e) zur Brutzeit in geeigneten Brutlebensraum festgestellt. T: Revierverhalten (z.B. Gesang, Kämpfe mit Revierschwärmen) an mindestens 2 Tagen mit wenigstens einwöchigen Abstand im gleichen Territorium festgestellt. D: Balzverhalten (Männchen UND Weibchen). Kopale: N: Abvogel sucht einen wahrscheinlichen Nestplatz auf. A: Angst- oder Warnverhalten von Abvögeln lässt auf Nest oder nahe Junge schließen. I: Brutfleck (rechte Flanke am Bauch) bei geflügeltem Abvogel. B: Bau von Nest oder Brutdhik, Transport von Nistmaterial. DD: Angriff- oder Abwehrverhalten (Verletzte). UN: Gebrautes Nest oder Einzahlen aus dieser Brutaktion gefunden. FL: Kürzlich ausgeflogene Junge (Nesthocker) oder Dorerjunge (Nestflüchter) gesehen. OH: Brütender Abvogel gesehen, Abvogel verweilt längere Zeit auf Nest bzw. in Brutdhik, oder bei Brutpartner ab. FY: Abvogel trägt Futter für Junge, oder Kotballen vom Nest weg. NE: Nest mit Eiern (aus dieser Brutaktion) gefunden. NY: Junge im Nest gesehen oder gehört.

www.pixabay.com

Köztes eredmény: Wolfsboden

Stieglitz

Rundgang-Nr. 1:
21. April 2020 05:44 - 07:08

H: Art zur Brutzeit in einem geeigneten Brutkasten festgesetzt. S: Singende(s) Männchen während der Brutzeit anwesend. B: Brutzeit, Trimmeln gehört oder lautes Männchen gesehen. P: Paar(s) zur Brutzeit in der Gegend. Kämpfe mit Revierkämpfen an mindestens 2 Tagen mit wenigstens einseitigem Abstand im gleichen Territorium festgesetzt. D: Brutverhalten (Männchen UND Weibchen). F: Brutzeit. N: Abgesehen von einem verheirateten Paar oder mehr Jungen schlafen. I: Brutzeit (rechte Fläche am Bauch) bei gelegentlichen Abgängen. B: Bau von Nest oder Brutdrüse, Transport von Nestermaterial. DD: Angriff- oder Abwehrverhalten (Verletzte). UN: Gebrauchtes Nest ausgelegte Junges (Nestkasten) oder Düngejunges (Nestkasten) gesehen. ON: Brütender Abgesehen gesehen; Abgesehen verweilt längere Zeit auf Nest bzw. in Brutdrüse, oder bei Brutpartner ab. FY: Abgesehen trägt Futter für Junges, oder gefunden. NY: Junges im Nest gesehen oder gehört.

www.pixabay.com

Köszönöm!

www.birdlife.at

Foto: A. Gruber